PHÁT BIỂU TẠI HỘI NGHỊ TRỰC TUYẾN THÚC ĐẨY LƯU THÔNG, TIÊU THỤ NÔNG SẢN TRONG BỐI CẢNH PHÒNG CHỐNG DỊCH COVID 19

NGÀY 11/9/2021

---0---

Kính thưa: Ông Lê Văn Thành – Phó Thủ Tướng Chính Phủ.

- Lãnh Đạo các Bộ ngành và toàn thể Đại Biểu dự Hội Nghị.

I. TÌNH HÌNH XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG TRUNG QUỐC TRONG 8 THÁNG 2021:

Như các quý vị đã biết từ đầu năm 2020 Việt nam có 4 đợt bùng phát dịch Covid 19. Đợt dịch từ ngày 27/4 đến nay là đợt thứ 4 gây thiệt hại nặng nề nhất trên tất cả các lĩnh vực từ đời sống của người dân đến các hoạt động kinh tế xã hội. Trong bối cảnh như vậy hoạt động của tất cả các ngành nghề đều bị ảnh hưởng nghiêm trọng trong đó có ngành rau quả.

Theo thống kê của Tổng cục Hải Quan Việt Nam, 8 tháng đầu năm xuất khẩu rau quả sơ bộ đạt **2.497 triệu USD** tăng 10,7 % so với cùng kỳ 2020. Trong đó: xuất khẩu sang **thị trường Trung Quốc đạt 1,329 triệu USD chiếm 58,02%** thị phần (số liệu T7/2021)

2. Thị trường xuất khẩu 8 tháng 2021

Đơn vị tính: triệu usd

STT	Thị trường	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6	T.7	Cộng
	Tổng cộng	310	265	392	303	437	320	270	2.297
1	Trung quốc	183	171	257	256	187	159	118	1.329

- Theo dõi kim ngạch xuất khẩu hàng tháng trong 7 tháng đầu năm 2021, ta thấy xu hướng giảm sút xuất khẩu sang thị trường Trung quốc, từ tháng 5 kim ngạch đã liên tục giảm, trung bình mỗi tháng giảm 15%. Ngoài nguyên nhân là do tác động nghiêm trọng của dịch bệnh Covid buộc chúng ta phải áp dụng các biện pháp phòng chống mạnh mẽ nhất làm cho việc sản xuất, lưu thông hàng hóa bị khó khăn, đứt gãy chuỗi cung ứng hàng hóa xuất khẩu sang thị trường Trung Quốc. Còn có lý do tại các cửa khẩu đường bộ, từ tháng 5/2021 do 8 mặt hàng rau quả Việt Nam xuất khẩu chính ngạch, trước đây chưa được ký Nghị Định Thư chính thức về KDTV với Trung Quốc nên Trung Quốc đã áp dụng thực hiện việc kiểm dịch thực vật Rau Quả nghiêm nhặt hơn trước (gần như 100% lô hàng) bên cửa khẩu của Trung Quốc làm cho việc giao hàng bị kéo dài, chậm trễ, xe tải ứ đọng tại các cửa khẩu biên giới lâu. Như trước đây 1 xe lạnh Thanh Long từ biên giới VN vào địa phận Tỉnh Quảng Tây chỉ 2-3 ngày, nay kéo dài hơn 1 tuần làm chí phí vận chuyển tăng cao gấp đôi (từ 50 triệu/ xe tăng lên hơn 100 triệu) gây thiếu xe để quay đầu chở hàng, làm tăng thêm giá thành hàng hóa khó cạnh tranh với hàng nội địa TQ và của các nước khác.

- Điều đáng lo ngại là giữa tháng 7/2021, Trung quốc đã tạm ngừng nhập khẩu Thanh long tại các cửa khẩu Hà khẩu và Thiên bảo thuộc tỉnh Vân nam với lý do hàng hóa Việt nam nghi nhiễm Virus Covid góp phần làm Thanh long trong nước rớt giá mạnh. Mặc dù các Bộ ngành và

các địa phương đã tích cực làm việc với phía Trung quốc nhưng những sự việc như vậy vẫn tiếp tục xảy ra đã gây thiệt hại không nhỏ cho kinh tế Việt nam nói chung và cho các doanh nghiệp nói riêng.

Tuy nhiên, Rau Quả (Thanh Long…) xuất khẩu bằng đường biển đi TQ thì không gặp những vấn đề khó khăn như vậy tại các Cảng đến của TQ. Hàng container chỉ gặp khó do thiếu container lạnh, giá cước cao và KDTV ở Cảng VN (như cảng Tp HCM) lại khó hơn (có lẽ sợ phía TQ khiếu nại, phản ánh…?)

Cũng như Thanh Long, các mặt hàng khác như Chuối, Xoài, Nhãn…hiện nay gặp khó khi xuất khẩu TQ, còn có các nguyên nhân sau:

- Đụng thời vụ với hàng nội địa Trung Quốc với sản lượng càng ngày càng tăng do Nông dân TQ gia tăng diện tích trồng rất nhanh (nhất là Thanh Long ruột đỏ, nhãn), giá bán ra giảm. Hiện xuất khẩu TQ Thanh Long ruột đỏ rất yếu do TQ trồng rất nhiều loại này và chất lượng ngày càng ngon hơn hàng VN.

- Nhiều Cty Trung Quốc đầu tư trồng trọt sản phẩm cùng loại nhiều tại Thái Lan, Kampuchia, Lào…nên họ ưu tiên đem sản lượng đã đầu tư về TQ tiêu thụ tạo sự cạnh tranh với hàng VN.

- Cạnh tranh gay gắt về chất lượng và mẫu mã với hàng cùng loại của Thái, Phi, Kampuchia…

Chính vì vậy, các thương gia TQ không có hoặc lãi ít khi nhập và bán hàng từ Việt Nam (nhất là giá cước xe vận chuyển tăng cao như hiện nay, thời gian thông quan hàng lâu, phẩm chất bị giảm sút…)

II. NHỮNG KHÓ KHĂN VƯỚNG MẮC KHÁC TRONG SẢN XUẤT KINH DOANH XUẤT KHẨU RAU QUẢ SANG THỊ TRƯỜNG TRUNG QUỐC

Còn có những vấn đề lớn nghiêm trọng nảy sinh có thể kể ra ở đây là:

1. Đứt gãy chuỗi cung ứng (tại các vùng nguyên liệu do không có hoặc thiếu lao động hoặc người lao động không thể làm việc khi thiếu các điều kiện phòng chống dịch, người có nhu cầu không tiếp cận được nguồn hàng, người sản xuất ra sản phẩm hàng hóa tại các vùng sản xuất không đưa được đến nơi sản xuất, tiêu thụ...)

2. Vận chuyển hàng hóa giữa các địa phương, hàng xuất khẩu bị khó khăn do các lệnh giãn cách, việc thực hiện các chỉ thị ở các địa phương không nhất quán, thiếu sự phối hợp dẫn đến ách tắc... Thiếu phương tiện vận chuyển đặc biệt là vận chuyển hàng hóa xuất khẩu như xe lạnh, container lạnh, tàu biển…

3. Nhiều quy trình, thủ tục phát sinh làm mất thời gian, tiền bạc, tăng chi phí, tăng giá thành...như giấy phép đi đường…cho người và phương tiện.

III. CÁC GIẢI PHÁP

1. Nhóm các giải pháp ngắn hạn:

a) Tạo điều kiện thuận lợi hơn cho các phương tiên giao thông vận tải để giải tỏa ùn ứ sản phẩm hàng hóa từ các vùng sản xuất đến nơi tiên thụ, đến các kho xưởng, nhà máy chế biến, sản xuất, giao hàng đến các bến bãi, cảng biển để xuất khẩu.

b) Cấp giấy phép đi đường nhanh chóng thuận lợi cho các đối tượng là cán bộ nhân viên, lao động tại các nhà máy đóng gói Rau Quả xuất khẩu tập trung, cán bộ, nhân viên làm các thủ tục xuất nhập khẩu hàng hóa...tại cảng và các cửa khẩu…

c) Tạo điều kiện nhanh, thuận lợi giao hàng cho các mặt hàng dễ hư hỏng như Nhãn, Xoài, Thanh Long tại các cửa khẩu đường bộ, đường biển…

d) Ngoài đối tượng ưu tiên tuyến đầu cần tăng độ phủ vacine phòng Covid tối đa cho các lao động trong sản xuất, thu hái, đóng gói hàng Rau Quả xuất khẩu để đảm bảo đủ nhân công hoạt động và đảm bảo hàng không bị nhiễm Covid khi xuất khẩu sang nước bạn. Tránh được tình trạng bị tẩy chay hay cấm nhập …như đang xảy ra không riêng gì thị trường TQ mà còn có thể ở các thị trường khác nữa.

e) Nhằm giảm bớt giá thành vận chuyển, đề nghị miễn giảm phí BOT cho các xe Tải chở hàng Rau Quả xuất khẩu cho Trung Quốc trong thời gian dịch bệnh của năm 2021 và 2022.

2. Nhóm các giải pháp dài hạn

a) Sớm tổ chức đàm phán ký kết nghị định thư về KDTV với phía TQ cho 8 mặt hàng trái cây xuất khẩu chính ngạch nhằm giúp giảm bớt thời gian xe đợi thông quan, giảm giá thành vận chuyển đường bộ, tăng thời gian quay vòng xe đáp ứng sản lượng sẽ tăng sau khi kiểm soát được đại dịch Covid.

b) Tổ chức sản xuất nguyên liệu theo quy hoạch, điều tiết quy mô, tốc độ tăng trưởng phù hợp. Không tăng sản lượng các mặt hàng Rau Quả có nguồn cung cao tại thị trường TQ như Thanh Long, (nhất là Thanh Long Ruột đỏ), Chuối, Nhãn…Tổ chức, chỉ đạo sản xuất theo nhu cầu thị trường, đảm bảo sản phẩm sản xuất ra phải phù hợp với thị hiếu của người tiêu dùng TQ (tiêu chuẩn VietGap...), tăng cường sản xuất trái vụ với hàng nội địa TQ. Chất lượng sản phẩm phải từng bước cải tiến vượt trội về giống, vệ sinh an toàn thực phẩm để cạnh tranh được với hàng các nước xung quanh và nội địa TQ. Vì họ cũng đang càng ngày càng cải tiến chất lượng, giá cả … để giữ thị phần.

c) Chính phủ tranh thủ các cuộc gặp gỡ với các viên chức cấp cao TQ nhằm tháo gỡ khó khăn ách tắc tại cửa khẩu biên giới và đàm phán thúc đẩy mở rộng thêm thị trường cho các mặt hàng Rau Quả khác mà ta có thế mạnh như Sầu Riêng, Chanh dây, Bơ, dừa… Đây là cách mà Kampuchia đã và đang thực hiện để mở cửa cho Xoài, Chuối trong năm nay, và sắp tới là nhãn, thanh long… xuất khẩu chính ngạch cho TQ.

d) Có các chính sách hỗ trợ, tạo điều kiện tốt nhất đối với nhà đầu tư (bao gồm nhà đầu tư từ TQ) để phục hồi và phát triển sản xuất. Tạo dựng chuỗi cung ứng, tiêu thụ bền vững.

TM. BCH HIỆP HỘI RAU QUẢ VIỆT NAM

Tổng Thư Ký

Đặng Phúc Nguyên